

Ders : 215

Konu : İHLASLI OLMAK

İHLAS NEDİR? İHLASLI OLMAK NE DEMEKTİR?

İhlas, amelleri Allah'a tahsis etmek, karşılığını Allah'tan beklemektir. Bir kimse Allah'ın rızasının dışında bir niyetle amel ederse, onun için âhirette sevap yoktur ve amelinin karşılığı Cehennemdir. Âyette şöyle buyrulur:

فَمَنْ كَانَ يَرْجُو لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِرُكُوبِ عِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

"...Artık her kim Rabbine kavuşmayı umuyorsa, sâlih amel işlesin ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın."¹

Ameller, bütün olarak Allah için olmayınca, riyâ bölümüne girer. Demişler ki:

- Amellerini görülsün ve duyulsun diye yapan kimse şuna benzer. Bir adam pazara çıkarken, para yerine çantasına çakıl taşları doldurur; onun bu haline bakan şöyle der:

- "Şu adama bakın nasıl da çantasını doldurmuş!"

O kesenin içinde taş olduğunu halk bilmez. O kimseye de halkın övgüsünden başka bir şey kalmaz. O, kesesindekilerle bir şey almak istese, onlarla hiçbir şey vermezler. İşte riyâkârın, gösteriş için iş yapanların hâli budur. Halkın sözünden başka, hiçbir menfaati olmaz. Âhirette ise, yaptığının faydasını ve karşılığını bulamaz.²

Yüce Rabbimiz şöyle buyurur:

وَقَدِمْنَا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَّنْثُورًا

"Onların yaptıkları her bir (iyi) işi ele alırsak, onu saçılmış zerreler haline getiririz (değersiz kılarız)."³

Bu âyetin daha açık manası şudur:

"Allah rızası için yapmadıkları işlerin sevabını iptal ettik, güneş ışığında görülen zerreler haline getirdik."

Mü'min, amellerini, ibadetlerini sadece Allah rızası için yapmalı ve karşılığını sadece O'ndan beklemelidir. Falan veya filan bilsin diye değil. Resûlullah (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

"Kıyamet gününde ilk sorguya çekilip, hakkında hüküm verilen, şehit düşen kişi olacaktır. Bu kişi getirilir ve Allah (c.c.) ona verdiği nimetleri gösterir. O kişi de bu nimetleri Allah'ın dünya hayatında kendisine vermiş olduğunu hatırlar." Allah ona:

- "Bu nimetlere karşılık Allah rızası için dünyada ne amel yaptın?" diye sorar. O da:

¹ Kehf sûresi, 110. âyet

² Tenbihu'l-Gâfilîn, Ebu'l-Leys Semerkandî, C.1, sh.6

³ Furkân sûresi, 23. âyet

- "Senin yolunda şehit düşünceye kadar savaştım" diye cevap verir. Allah Teâla:

- "Yalan konuştun. Sen "şu adam kahramandır" desinler diye savaştın. Sana öyle de denildi" buyurur. Sonra emredilir, bu kişi yüzü üzerine sürüklenerek cehennem ateşine atılır.

Bir adam da ilim öğrenmiş, öğretmiş ve Kur'an okumuştur. O da getirilir ve Allah (c.c.) ona da dünya hayatında vermiş olduğu nimetleri gösterir. O kişi de dünya hayatında faydalandığı bu nimetleri hatırlar. Allah (c.c.):

- "Bu nimetlere karşılık hayatında Allah rızası için neler yaptın?" diye sorar. O da şöyle cevap verir:

- "İlim tahsil ettim, başkalarına da öğrettim ve senin rızan için Kur'an okudum, Ya Rabbi." Allah (c.c.):

- "Yalan söyledin. Sen "âlim" denilmesi için ilim tahsil ettin. "Şu adam güzel Kur'an okuyor" denilmesi için Kur'an okudun. Öyle de denildi" buyurur. Sonra emredilir bu kişi de yüzüstü sürüklenerek cehennem ateşine atılır.

Bir adamı da; Allah, ona çeşitli mallar vermek suretiyle zengin yapmıştır. Bu adam da getirilir. Allah (c.c.) ona dünyada vermiş olduğu nimetleri bildirir. O kişi de dünya hayatında Allah'ın verdiği bu nimetleri hatırlar. Allah (c.c.) ona:

- "Bu verdiğim nimetlerin karşılığında dünyada benim rızam için ne amel yaptın?" diye sorar. Adam da:

- "Ya Rabbi! Senin rızan için harcanmasını istediğin yerlerin hiçbirini bırakmadım. Hepsine malımı harcaıyıp infakta bulundum" der. Allah (c.c.) şöyle buyurur:

- "Yalan söyledin. Bilakis sen "şu adam cömert" desinler diye malını harcadın. Böyle de denildi. Yapmış olduğun amelin karşılığını istediğin şekilde almış oldun." Sonra emredilir, bu kişi de yüzüstü sürüklenerek cehennem ateşine atılır."⁴

Bu ne kötü bir durumdur. Herşey boşa gitti. Artık geri dönüşü yok.

Âlimlerden bir zat şöyle der:

Yedi şey olmadan, yedi işin hiçbir faydası yoktur:

1. Hazersiz havfin (çekinme duygusu olmadan korkunun).

Bunun manası şudur:

"Ben Allah'ın azabından korkarım" deyip, günah işlemekten çekinmeyene, o sözün hiçbir yararı olmaz.

2. Talepsiz ricanın (yoluna girmeden bir şeyi ümit etmenin):

Yani: "Ben Allah'tan sevap umuyorum" deyip yararlı hiçbir işe koyulmayanın, o sözü hiçbir fayda vermez.

⁴ Terğîb ve Terhîb C.1, sh.6

3. Kasıtsız niyetin (bir işe girişmeden yapılan niyetin):

Kalbinde hayırlı işlere ve ibadete niyet eder, ancak hiçbir şekilde kendini o işi yapmaya zorlamaz. Onun bu çeşit niyeti hiçbir işe yaramaz.

4. Gayretsiz duanın:

Yani Allah'a dua edip yalvarır, kendisini hayırlı işlerde başarılı kılmasını diler; ancak bu istediği yolda hiçbir çabası olmaz. Bu kişinin duasında hiçbir fayda yoktur. Âyette şöyle buyrulur:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

"Ama bizim uğrumuzda cihad edenleri elbette kendi yolumuza erİştireceğiz. Hiç şüphe yok ki, Allah iyi davrananlarla beraberdir."⁵

Bu âyetin daha açık manası şudur:

"O kimseler ki, bizim yolumuzda çaba harcarlar. Mutlaka onlara başarı ihsan ederiz."

5. Pişmanlık duymadan yapılan tevbenin:

Meselâ: "Ben Allahtan bağışlanmamı istiyorum" der; ancak yapmış olduğu günahlara pişmanlık duymaz. Böylesi için istiğfarın hiçbir faydası yoktur. Yani, pişman olmadan yaptığı istiğfarın yararını göremez.

6. Amellerini açık yaparak, gizlemeyenin:

Yani: Görünürde âbit, zahit... Gizlide hiç... Görünürde, yararlı iş yapmaya bakar; fakat gizli, riyâsız hiçbir yararlı işi yoktur.

Bu kişinin de yaptıklarının kendisine bir faydası olmaz.

7. İhlassız zorlu amelin:

İbadet ve amellerinde çok çaba harcar. Fakat yaptığı ameli Allah rızası için yapmaz, ihlasla yapmaz. İşte bu kimseye, ihlassız amelinin kendisine hiçbir faydası olmaz.

Resûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Allah için yaptığı ibadeti Allah'tan başkasına göstermek için yapan kimse, Allah'tan uzaktır."⁶

"Kim amelini duyurmak (gösteriş) için yaparsa, Allah da kıyamet gününde onun bozuk niyetini duyurur (ilan eder). Kim de riyâ için amel yaparsa, Allah, onun kıyamet gününde gösteriş için amel yaptığını ilan eder."⁷

⁵ Ankebût sûresi, 69. âyet

⁶ Terğîb ve Terhîb, C.1, sh.70

⁷ Terğîb ve Terhîb, C.1, sh.71

Hikmet sahibi birine soruldu:

- Muhlis (ihlas sahibi) kimdir? Şu cevabı verdi:
  - Tıpkı, kötülüklerini gizlediği gibi, iyiliklerini de gizleyen kimsedir.
- İhlasta gaye, insanların övmesini sevmemektir. Zünnûn-i Mısırî'ye sormuşlar:
- İnsan, Allah'ın saf kullarından olduğunu nasıl anlar? Şöyle cevap vermiş:
  - İnsan bu durumu şu dört şeyle bilir:
    1. Rahatı terkederse,
    2. Az da olsa, elindeki imkânları ölçüsünde verirse,
    3. Maddi derecesinin düşmesi kendisine üzüntü vermezse,
    4. Övülmek ve kötülemek kendisi için farksız olursa.

Hiz. Ali (r.a.) şöyle demiştir: Riyakârın dört alameti vardır:

1. Yalnız kalınca tembeldir.
2. Halk arasında neşelidir.
3. Övülünce amelini artırır
4. Yerilince amelini azaltır.⁸

İnsan, insan olarak,
Kendini bilmek gerek...
İslâm'a sahip çıkıp,
Gayriyi silmek gerek.

Ömer Kirazoğlu

Alınacak Dersler:

1. Bütün amellerde ihlas sahibi olunmalıdır.
2. İhlassız amelin hiçbir faydası yoktur.
3. Riyâ, mânevî bir hastalıktır. İlacı ihlastır.

Tavsiyeler:

1. Ankebût suresi, 69. âyeti ezberleyelim.
2. Amellerimizi ve ihlasımızı gözden geçirelim.

⁸ Tenbihu'l-Gâfilîn, Ebu'l-Leys Semerkandî, C.1, sh.12-13